

Školitelský posudek na bakalářskou práci Veroniky Wiesnerové

Zpracovala: PhDr. Blanka Knotková-Čapková, PhD.

Volba tématu odráží dlouhodobý a soustředěný zájem diplomandky o problematiku indických náboženství, k níž navštěvovala i několik kurzů v rámci FHS. Rozhodně se nejedná o povrchní zaujetí motivované určitou módní vlnou, což dokládá i skutečnost, že se diplomandka věnuje mimo rámec vysokoškolského studia i studiu klasických indických jazyků. Její znalost ovšem není dosud taková, aby mohla pracovat s původními texty, což si sama dobře uvědomuje. Proto si velmi vhodně vymezila své téma jako analýzu literatury buddhologické, nikoli buddhistické, a to z hlediska genderové analýzy - nakolik si autoři/autorky buddhologické literatury vůbec všímají genderových rolí v buddhismu, konkrétně role žen. Zároveň téma účelně zúžila na literaturu zaměřenou na období nejstarších (indických) buddhistických textů.

Metodou genderové analýzy se začala zabývat především v průběhu posledního roku, kdy navštěvovala kurz Gender a náboženství. V rámci tohoto kurzu zpracovala i výbornou seminární práci, která se pak stala východiskem i pro její práci bakalářskou. Přestože se s genderovou metodologií seznamovala teprve v tomto posledním roce, podařilo se jí díky značné péči načíst dostatečné množství odborné literatury, aby mohla tuto metodu analýzy seriózně použít. V tomto ohledu by pro budoucí prohlubování zvoleného tématu text své rezervy měl, nicméně pro účel bakalářské práce považují zpracování i z tohoto hlediska za zcela vyhovující.

Práci na textu i práci v diplomovém semináři lze hodnotit jako vzorovou ukázkou plodné komunikace mezi školitelkou a diplomandkou. Diplomandka připravovala velmi pečlivě a s předstihem strukturu práce, reagovala na průběžné připomínky a doporučení a iniciativně přicházela s novými nápady. Přípravnou fázi práce na textu tedy zcela bez výhrad chválím, a to po stránce heuristické, koncepční, stylistické (práce měla několik náčrtů) i redakční. Text je strukturován způsobem logickým a přehledným.

V úvodním přehledu představujícím zastoupení tématu femininity v nejstarším buddhismu diplomandka poukazuje na dochované texty, které se k němu vyjadřují. Je podstatné, že přitom neupadla do pasti dichotomního („přirozeného“) pojetí mužství a ženství a uvědomuje si kategorii genderu jako kulturně podmíněný konstrukt; jedná-li se ovšem o otázku konstruování archetypu, či o otázku diskriminace určité sociální skupiny včetně jejího genderového vymezení (v tomto případě žen), nelze se kategorizaci žen jako skupiny zcela vyhnout. Diplomandka je si tohoto úskalí vědoma a velmi případně v tomto kontextu odkazuje na teorii tzv. „strategického esencialismu“ G. C. Spivak (viz kapitola týkající se feministické analýzy).

Jádrem textu je analýza vybraných příkladů buddhologické literatury z toho hlediska, zda autoři/autorky vůbec věnují pozornost genderovému aspektu buddhistických textů, a pokud ano, jak jej interpretují. Za tři typy zkoumaných textů si diplomandka zvolila české buddhologické texty, vybrané texty feministických buddhologek a vybrané texty tzv. zainteresovaných autorů/autorek. Kapitola týkající se české buddhologické literatury je z hlediska zkoumaného úhlu pohledu dle mého názoru vyčerpávající, autorka žádnou významnou monografii neopominula. Její hodnocení textů tří předních českých buddhologů - Lesného, Bondyho a Miltnera, z hlediska genderové analýzy vyplývá v zásadě nejotevřenější přístup Bondyho, a víceméně mizogynní přístup Miltnera. S tímto hodnocením plně souhlasím.

Na kapitole týkající se feministické analýzy je velmi cenné, že se diplomandka neomezila jen na zkoumané texty samotné, ale vynaložila maximální úsilí na jejich zasazení do teoretického rámce vývoje feministického myšlení. Z vybraných textů zcela relevantně odkazuje především na Ritu Gross, která je v odborné literatuře nejcitovanější feministickou buddhologkou. Kapitola věnovaná textům zainteresovaných autorů/autorek by se na první

pohled mohla jevit jako vybočující z celkové koncepce práce, která se zaměřuje na texty odborné. Zejména v případě buddhismu jako tématu však tuto část textu považuji za významnou součást celkové koncepce, poněvadž zahrnuje důležitý aspekt moderních interpretací buddhistických textů a buddhistického pojetí života. Práce ostatně volí metodu genderové analýzy, která je záležitostí zcela moderní. Text tedy velmi podnětným způsobem ilustruje, jak se i pojetí genderu v buddhismu jako v systému, který je živým organismem, neustále vyvíjí a hledá nové projevy a formy.

Diplomandka velmi pečlivě odlišuje deskripci, citace, analýzu i vlastní komentáře, po této stránce má text všechny náležitosti odborného eseje. Její hodnocení jsou velmi uvážlivě formulovaná, argumentačně podložená, jako školitelka je podporuji.

Za jeden z nejvýraznějších přínosů práce považuji její originalitu - diplomandka si zvolila téma, které není v odborné literatuře dosud příliš zpracováváno (rozhodně ne v podobě koncepce, již si zvolila). V české buddhologické literatuře zatím nebylo zpracováváno vůbec.

Použitá bibliografie je dle mého názoru z hlediska rozsahu zcela vyhovující a z hlediska praktické aplikace za plně zvládnutou. Po stylistické i technické stránce nemá práce podstatné nedostatky.

Velmi lituji, že nemohu být přítomna obhajobě, poněvadž jsem právě na výzkumném pobytu v Indické republice. Chci proto svou diplomandku co nejvýrazněji podpořit alespoň takto písemně - práci považuji za nadprůměrnou a navrhuji vynikající hodnocení, 46-47 bodů.

V Kalkatě, 21. 2. 2006

PhDr. Blanka Knotková-Čapková, PhD.